

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА
Факультет гідрометеорології і екології
Кафедра екології та охорони довкілля

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор
з науково-педагогічної роботи

Олександр ЗАПОРОЖЧЕНКО

« 23 » 09 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ПЕРЕДДИПЛОМНО-ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів факультету гідрометеорології і екології
рівня вищої освіти бакалавр
за спеціальністю 101 – Екологія
ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване
природокористування»

Форма навчання денна / заочна Курс IV/V Семестр VIII/X
Тривалість 3 тижні Залік (диференційний)

м. Одеса, ОНУ, 2024 р.

Робоча програма переддипломно-виробничої практики для здобувачів денної / заочної форми навчання IV/V курсу рівня вищої освіти «бакалавр» факультету гідрометеорології і екології зі спеціальності 101 – Екологія ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування». ОНУ імені І.І. Мечникова. Кафедра екології та охорони довкілля.

Укладачі: Чугай А.В., зав. каф. екології та охорони довкілля, д.т.н., проф.;
Нагаєва С.П., доц. каф. екології та охорони довкілля, к.геогр.н.

Затверджено на засіданні кафедри екології та охорони довкілля
Протокол № 1 від « 29 » серпня 2024 р.

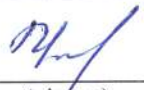
Завідувач кафедри

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) ФГМіЕ
Протокол № 1 від « 13 » вересня 2024 р.

Голова НМК

(підпис)

Ангеліна ЧУГАЙ
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Переддипломно-виробнича практика здобувачів денної / заочної форми навчання зі спеціальності 101 – Екологія ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування» проводиться у VIII / X семестрі тривалістю 3 тижні – 120 год.

Переддипломно-виробнича практика проводиться на базі Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України та його підрозділів, в підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій, на підприємствах, організаціях, які займаються проблемами охорони навколишнього середовища, науково-виробничих підприємствах.

Метою переддипломно-виробничої практики є закріплення та поглиблення теоретичних знань, набуття виробничих навиків зі спеціальності, збирання і аналіз необхідних матеріалів для виконання кваліфікаційної роботи бакалавра, набуття здобувачами освіти професійних навичок та вмінь для прийняття відповідних рішень під час подальшої виробничої роботи, адаптування здобувачів у трудовому колективі.

Під час проходження переддипломно-виробничої практики у майбутніх фахівців мають бути сформовані елементи таких компетентностей:

- *Інтегральна*

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми у сфері екології, охорони довкілля і збалансованого природокористування у процесі навчання, що передбачає застосування основних теорій та методів наук про довкілля та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

- *Фахові (за стандартом)*

K22. Здатність проводити екологічний моніторинг та оцінювати поточний стан навколишнього середовища.

K23. Здатність обґрунтовувати необхідність та розробляти заходи, спрямовані на збереження ландшафтно-біологічного різноманіття та формування екологічної мережі.

K24. Здатність до використання основних принципів та складових екологічного управління.

K26. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства.

K27. Здатність до участі в управлінні природоохоронними діями та/або екологічними проектами.

K29. Здатність до участі в розробці системи управління та поводження з відходами виробництва та споживання.

- *Фахові (за програмою)*

K32. Здатність оцінити наслідки і перспективи урбанізації та принципи роботи міських систем.

K35. Здатність використовувати знання про гідрологічні, гідрохімічні, гідроекологічні процеси.

- *Очікувані програмні результати навчання (ПР):*

- P221. Знати концептуальні основи моніторингу та нормування антропогенного навантаження на довкілля.
- P222. Уміти обирати оптимальні методи та інструментальні засоби для проведення досліджень, збору та обробки даних.
- P231. Вибирати оптимальну стратегію проведення громадських слухань щодо проблем та формування територій природно-заповідного фонду та екологічної мережі.
- P232. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.
- P241. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.
- P261. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.
- P271. Брати участь у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.
- P272. Демонструвати розуміння основних принципів управління природоохоронними діями та/або екологічними проектами.
- P291. Брати участь у розробці та реалізації проектів, направлених на оптимальне управління та поводження з виробничими та муніципальними відходами.
- P321. Знання основних чинників, тенденцій, наслідків, перспектив урбанізації та принципів роботи міських систем.
- P351. Вміти обчислювати витрати води на основі їх залежності від рівнів в річкових руслах, витрат і стоку розчинених речовин, оцінювати, прогнозувати якість вод.

Після проходження переддипломно-виробничої практики здобувачі повинні знати:

- основні положення техніки безпеки та охорони праці на відповідних базах практики,
- структуру підрозділів виробничих організацій,
- основні напрями природоохоронної діяльності.

Вміти застосовувати базові екологічні знання при виконанні моніторингу різних компонентів навколишнього природного середовища; виконувати екологічні розрахунки і узагальнення для відповідних галузей природокористування; використовувати нормативну літературу в практичній діяльності; знаходити та обґрунтувати шляхи щодо охорони і збереження природних ресурсів.

Здобувачі освіти проходять переддипломно-виробничу практику на базі наступних установ та підприємств:

- Гідрометцентр Чорного та Азовського морів;
- Інженерно-технологічний інститут «Біотехніка» НААН України;
- Департамент екології та природних ресурсів Одеської ОДА;
- ТОВ «Науково-виробниче підприємство “Укрекопроект”»;
- Департамент екології та розвитку рекреаційних зон Одеської міської

- ради;
- Державна екологічна інспекція Північно-західного регіону Чорного моря;
- ТОВ «Науково-виробниче підприємство “Екоресурс”».

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

Місце проходження переддипломно-виробничої практики здобувач освіти може узгоджуватися з науковим керівником згідно тематики кваліфікаційної роботи бакалавра.

Загальне керівництво переддипломно-виробничою практикою здійснюється відповідальним по кафедрі керівником практики. Перед проходженням практики проводиться попередній інструктаж з охорони праці зі здобувачами освіти.

На інструктажі детально пояснюються обов'язки здобувачів, необхідність суворого виконання на базі практик правил охорони праці і протипожежної безпеки. У процесі проходження практики здобувач повинен ознайомитися з питаннями, які розкривають важливість та зміст охорони праці на базі практики. Забороняється допуск до роботи здобувачів-практикантів, які не пройшли первинного інструктажу на робочому місті з охорони праці по всім видам робіт і без забезпечення їх необхідними за характером робіт спецодягом.

На інструктажі також видаються:

- індивідуальні щоденники проходження переддипломно-виробничої практики, пояснюються вимоги щодо їх складання;
- програма переддипломно-виробничої практики та необхідна методична література;
- пояснюються вимоги щодо оформлення звіту з переддипломно-виробничої практики, термін здачі звітів на кафедру для перевірки.

Під час проходження переддипломно-виробничої практики здобувач освіти повинен дотримуватись встановленого розпорядку робочого дня на базах практик. Також здобувач повинен виконувати усі види робіт згідно календарного плану, розробленого керівником відповідної бази проходження практики; ретельно вести щоденник практики.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

Перед початком проходження переддипломно-виробничої практики здобувач освіти складає календарний план разом з керівником практики від організації. Основні вимоги до календарного плану:

1 тиждень – вивчення основ охорони праці, структурних підрозділів підприємств (організації) та напрямів природоохоронної діяльності; законодавчих, методичних і нормативних документів, на основі яких здійснюється природоохоронна діяльність на підприємстві (організації);

2 тиждень – участь у практичній діяльності, розробці заходів

природоохоронної діяльності;

З тиждень – складання та оформлення звіту з переддипломно-виробничої практики.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Переддипломно-виробнича практика базується на знаннях та практичних навичках, отриманих з дисциплін загального циклу, а також циклу фахових дисциплін (за стандартом, програмою), які викладаються для ОПП «Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування».

Специфіка даної практики полягає в формуванні практичних навичок у виробничій діяльності.

Під час проходження переддипломно-виробничої практики здобувач освіти повинен ознайомитися з основними законодавчими, методичними та нормативними документами в діяльності бази практики; вивчити основи охорони праці, ознайомитися зі структурою підрозділів підприємств (організації) та напрямів природоохоронної діяльності, приймати активну участь у їх роботі.

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Загальне керівництво переддипломно-виробничою практикою здійснюється відповідальним по кафедрі керівником практики. Перед проходженням практики проводиться попередній інструктаж зі здобувачами освіти.

Під час проходження переддипломно-виробничої практики студент повинен дотримуватись встановленого розпорядку робочого дня на базах практик. Здобувач повинен виконувати усі види робіт згідно календарного плану, розробленого керівником практики від підприємства (організації); ретельно вести щоденник практики.

Звіт оформлюється згідно з правилами ДСТУ та захищається.

ВИМОГИ ДО ЗВІТУ

Після проходження переддипломно-виробничої практики за матеріалами виконаних робіт здобувач освіти складає звіт, який повинен бути оформлений з урахуванням державних стандартів щодо оформлення документації та відображати ту інформацію, яку здобувач отримав під час практики.

Зміст звіту з переддипломно-виробничої практики повинен містити:

- вступ, у якому надається загальна характеристика бази практики;
- характеристика структурних підрозділів та напрямів природоохоронної діяльності підприємства (організації);
- правила охорони праці і протипожежної безпеки;

- головна частина, в якій здобувач освіти детально робить опис виконаної практичної роботи;
- висновки;
- перелік посилань.

У розділі з охорони праці здобувачі повинні висвітити такі питання:

1. Структура служби охорони праці в підрозділах організації.
2. Функціональні обов'язки керівника, відповідального за охорону праці на базовому підприємстві практики.
3. Зміст первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з охорони праці у підрозділі, де здобувач знаходиться на переддипломно-виробничій практиці.

До звіту обов'язково надається щоденник з переддипломно-виробничої практики, який містить календарний план з відміткою виконання кожного пункту програми практики. Керівник переддипломно-виробничої практики від підприємства (організації) надає характеристику роботи здобувача освіти, в якій відображає обсяг виконаних робіт, його ставлення до роботи та теоретичну підготовку, дає оцінку роботи здобувача.

При проходженні декількох здобувачів освіти на одній базі практики кожен складає індивідуальний звіт згідно виконаної особистої роботи.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

Після завершення переддипломно-виробничої практики здобувачі освіти повинні надати у триденний термін для перевірки звітні матеріали керівнику практики від кафедри, що містять:

- звіт з виробничої практики;
- щоденник про проходження практики, в якому обов'язково повинно бути календарний план практики з переліком виконаних видів робіт та відмітками керівника практики від організації; характеристика роботи здобувача.

Захист звіту з переддипломно-виробничої практики приймається на кафедрі комісією у кількості не менше трьох викладачів, призначених завідувачем кафедри. Комісія приймає захист звітів на протязі п'яти днів після завершення практики. Звертається увага на актуальність розглянутих питань та обсяг виконаної здобувачем освіти роботи, можливість використання результатів досліджень при виконанні кваліфікаційної роботи бакалавра. Захист приймається у здобувачів, які повністю виконали програму практики, враховується повнота відповідей на запитання, а також оцінка керівника практики від підприємства (організації).

В цілому на оцінювання результатів переддипломно-виробничої практики відведено 100 балів: 60 балів – зміст та якість оформлення звіту та 40 балів – захист звіту.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

Обговорення результатів та підсумків переддипломно-виробничої практики проводиться на засіданні кафедри екології та охорони довкілля.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Пожарова О.В. Охорона праці: навчальний посібник. Одеса, 2022. 86 с.
2. Навчальні та виробничі практики: методичний посібник / Заг. ред. Є.А. Антонович. Івано-Франківськ, 2020. 56 с.
3. Сафранов Т.А., Чугай А.В. Методичні вказівки «Зміст та оформлення бакалаврських кваліфікаційних робіт зі спеціальності 101 «Екологія» Одеса, ОДЕКУ, 2019 р. 25 с.
4. Положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І.І. Мечникова. URL: http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/polozennyaraktika/polozennya_praktika2020.pdf
5. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
6. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

Додаткова

1. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pometun_Olena/Entsyklopediia_interaktyvnoho_navchannia.pdf?PHPSESSID=42hkub54uir8b7gpgosu8q1jo5.
2. Стандарт вищої освіти України зі спеціальності 101-Екологія для першого (бакалаврського) рівня. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/101-ekologiya-bakalavr-1.pdf>.

3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Національний стандарт України. Видання офіційне. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 17 с.

ЕЛЕКТРОННІ ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Наукова бібліотека ОНУ імені І.І. Мечникова. URL: <http://lib.onu.edu.ua>.
2. Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.
3. Репозитарій ОДЕКУ. URL: www.eprints.library.odku.edu.ua.
4. Державна служба України з питань праці. URL: <http://dsp.gov.ua/>.